

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали 86-ї підсумкової конференції науковців
Буковинського державного медичного університету

Чернівці, БДМУ
2005

СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

М.М. Вахоцький

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТЕРМІНА “ПАРАМЕДИК”
ТА МІСЦЕ ПАРАМЕДИКІВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я США.....153

Н.І. Войткевич, Г.В. Шаласва

ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ЛІНГВІСТИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У МЕДИЧНІЙ І ПАРАМЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ156

О.С. Гнатчук

ЖІНКИ-НАУКОВЦІ В МЕДИЦИНІ.....159

К.Ф. Заболотний, Л.І. Починок

ЗАПОЗИЧЕННЯ З КЛАСИЧНИХ МОВ У ТЕРМІНОСИСТЕМІ
„MUSIC” (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....162

Л.І. Запоточна

СПІВВІДНОШЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТА
НАЦІОНАЛЬНОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ165

З.М. Кекух, Г.М. Лапа

ЗАГАЛЬНА ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУБМОВИ „ПАРАМЕДИЦИНА”
У СТАТИЧНОМУ ТА ДИНАМІЧНОМУ АСПЕКТАХ.....168

Б.І. Лабінська

КОНТАМІНАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
ОДИНИЦЬ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ ФІЗИЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ.....170

О.О. Маковська

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТРАЛІНГВАЛЬНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
(НА ПРИКЛАДАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ТА БРИТАНСЬКОГО
ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).....173

І.П. Одинський

ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ176

Л.Б.Потапова

СУСПІЛЬНЕ ЗДОРОВ’Я В УКРАЇНІ180

Л.І. Починок, І.Є. Томка

ДО ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВА186

І.П. Протасова

ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ПАРАМЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ,
ЩО ФУНКЦІОНУЮТЬ У НІМЕЦЬКІЙ СУБМОВІ МЕДИЦИНИ188

ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

І.П.Одинський

Кафедра суспільних наук та українознавства
(зав. -проф. М.М.Сидоренко)

Буковинського державного медичного університету

Відомо, що окремі аспекти людини вивчають природничі та суспільні науки. Найбільш узагальнюючу характеристику людського фактора дає філософія. Економічна наука досліджує лише окремі, але визначальні аспекти сучасної людини – людини соціально-економічної. Внаслідок цього людину називають біосоціальною істотою. Для задоволення її потреб здійснюється процес виробництва, в якому вона виступає як виробник і споживач матеріальних благ та послуг.

Принципова різниця між сучасною і минулою економічною практикою і типом мислення полягає в тому, щоб при технократичному підході як вирішальний камінь і визначальний елемент економічного потенціалу країни, галузі, підприємства виступала матеріально-технічна база виробництва. Критерієм економічних результатів були обсяги віддачі елементів виробництва. В сучасних умовах в центр аналізу соціально-економічного розвитку ставиться здатність економіки до ефективних якісних і структурних зрушень, що прямо і безпосередньо закладено в людині. Практика засвідчує, що в будь-яких політичних системах людські можливості є визначальними в досягненні поставлених цілей. Вступаючи в економічний зв'язок з іншими людьми, людина є носієм, суб'єктом виробничих відносин і виступає як працівник в якості елемента продуктивних сил, особистого фактора виробництва.

У науковій літературі використовуються різні поняття та категорії щодо людини як елемента продуктивних сил: „робоча сила”, „особистий фактор”, „трудові ресурси”, „людський капітал”, „людський потенціал”, „інтелектуальні ресурси” тощо. На наш погляд, відправ-

ним моментом для трактування суті названих понять є Марксове визначення робочої сили як сукупності фізичних і духовних здібностей, якими володіє організм, жива особа і які пускаються у хід усякий раз, коли він виробляє будь-які споживні вартості. Тому в межах даного дослідження ми користуємось поняттям „трудові ресурси”, яке відтворює кількісні та якісні параметри їх динамічного розвитку. Звідси природним є намагання держави до розширення (в певних межах) масштабів зайнятості. Однак з проведенням ринкових реформ у постсоціалістичних країнах були допущені суттєві помилки, внаслідок яких виникли певні кризові явища. Зокрема, чисельність зайнятих продуктивною працею зменшилися в Україні за 1990-2000 рр. з 24 млн. до 16,3 млн. чол. або на 32,1% [4]. Це призвело до руйнування значної частини трудових колективів із сформованим за багато років складом працівників, організацією, традиціями тощо.

Неабияке значення в плані підвищення ролі особистого фактора в системі сучасного суспільного виробництва мають його якісні характеристики, зокрема рівень кваліфікації працівників, стан фізичного здоров'я. Важливими характеристиками щодо цього є зміцнення дисципліни праці, сумлінність, відповідальність працівників. Сучасна науково-технічна революція внесла істотні зміни у відносини „людина – виробництво”. Сьогодні потрібна, як мінімум, середньотехнічна, а у багатьох випадках – вища освіта працюючих. Інтелектуалізація праці знаходить свій вираз у підвищенні творчого потенціалу працівників, розширенні практичної віддачі від набутих знань, в умінні обновлювати складні технологічні процеси та добиватися високих кінцевих результатів у виробництві.

Сучасне виробництво має гостру потребу у трудівниках-творцях, зацікавлених у його перебудові, а це неможливо без суттєвого подолання відчуження людини від власності на засоби виробництва. Наступне десятиліття має стати періодом відчутного зміцнення позицій малого підприємництва, якому відводиться особливе місце в економічній системі України. Для цього мають бути розроблені державна і регіональні програми розвитку малих підприємств, встановлені відповідні орієнтири для кожного регіону та персональна відповідальність усіх керівників регіонів за забезпечення зростання кількості таких підприємств. Розв'язання цієї проблеми дасть змогу додатково створити 15-20 млн. робочих місць [12].

Істотною рисою людини-працівника в умовах сучасної НТР є зростання на виробництві управлінської праці. Вона, як відомо, є своєрідною і надзвичайно складною. Прийняття управлінських рішень потребують знання не тільки техніки і технології, а й економіки, психології, менеджменту, маркетингу тощо. А тому перебудова економіки, перехід від адміністративних до економічних методів управління передбачає істотне підвищення кваліфікації управлінського персоналу. Чиновників адміністративної системи повинні замінити енергійні люди, які компетентні самі приймати рішення і нести за них відповідальність.

Характерною особливістю ХХІ ст. є збільшення розриву між країнами, які накопичили науково-виробничий потенціал для глобальної конкуренції, і тими, які його ще не мають. У провідних країнах світу до 60% підприємств щорічно впроваджують продукцію, яка “несе в собі нові знання” і технологічні рішення, а витрати на науку та проектні роботи перевищують 3% ВВП. Інноваційна технологія гармонійно поєднує тут діяльність роботи державних структур, підприємств, вчених і фінансистів. Держави-лідери прийшли до інноваційної моделі економіки еволюційним шляхом, лідируючи ще на індустріальному етапі розвитку. Україні, як вважають науковці [11], необхідно здійснити своєрідний стрибок, як це зробили в свій час Японія та Південна Корея. Вони сьогодні вийшли на передові світові позиції і багато де в чому обігнали США та Європу. Стрімко виходить в лідери Китай. Досягти цього Україна може тільки шляхом різкого пожвавлення інвестиційного процесу як за рахунок внутрішніх, так і зовнішніх ресурсів, включаючи людські.

Виходячи з цього, Україні, вважає В.Рижов [11], необхідна розробка стратегії “запозичення” на певні види продукції. Її суть – організація виробництва у державі тих товарів іноземних фірм, які користуються попитом у населення, за рахунок іноземних інвестицій. Така стратегія на першому етапі дозволить суттєво зменшити відтік фінансових ресурсів населення і підприємств за кордон і створить передумови для використання інтелектуального людського потенціалу для подальшої модернізації вітчизняної продукції, створення нових робочих місць, розвитку малого та середнього бізнесу, сприятиме підвищенню рівня зайнятості.

Підсумовуючи зазначимо, що загальна закономірність розвитку сучасної науки дедалі більшою мірою супроводжується об’єднанням

зусиль і концентрації досліджень на проблемі людини. З позицій економічної науки це зумовлює перехід до “людського виміру” життя суспільства, переміщення індивіда як виробника і споживача в центр соціально-економічної системи. У новій економічній парадигмі в центр аналізу соціально-економічного розвитку ставиться здатність економіки для ефективних якісних і структурних зрушень, що прямо і безпосередньо закладено в людині.

Людина та її праця – продукт взаємодії природного і суспільного розвитку. Продуктивну силу людини формують її природні (фізичні і сенсорні) сили, професійний рівень, уміння, навички та ставлення до праці, організованість, дисциплінованість, інформованість працівника тощо. Найважливішою рисою людини як продуктивної сили суспільства є її ставлення до праці – працьовитість як внутрішній стан працівника. Практика засвідчує, що в будь-яких політичних та економічних системах людські можливості є визначальними в досягненні поставлених цілей. Тому дослідження людини як живого носія знань, творчих здібностей та сил, з допомогою яких вона перетворює себе і навколишній світ, було, є і буде центральною проблемою світової наукової думки.

Однак потенціальні можливості використання людського фактора в сучасному суспільному виробництві України реалізуються недостатньо. Сучасна науково-технічна революція і надалі вестиме до глибоких позитивних змін у діяльності людини, у змісті й характері її праці, кваліфікації, культурно-технічному та освітньому рівнях. Вона ставитиме нові вимоги до особистих якостей працівника, що передбачає всебічний розвиток його здібностей і творчої активності.

Література. 1. Алымов А.Н. Производительные силы: проблемы развития и размещения. – М.: Экономика, 1981. – 288 с. 2. Бородіна О. Людський капітал як основне джерело економічного зростання // Економіка України. – 2003. – №7. – С. 48-53. 3. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє. – К.: Наук. думка, 1990. – 431с. 4. Гош О. Визначальний фактор відродження продуктивних сил України // Економіка України. – 2003. – №6. – С.49-56. 5. Дьомін О. Політика регіонального розвитку в умовах поглиблення ринкових реформ в Україні // Економіка України. – 2003, №6. – С.4-12. 6. Каленюк І. Освіта в ринковому середовищі та неекономічні цінності // Економіка України. – 2003. – № 7. – С.67-73. 7. Кинах А. Стратегия рывка

на пути интеграции в мировое экономическое сообщество // Зеркало недели. – 1 октября 2003. – №42. – С. 6. 8. Коропецький І.С. Дещо про минуле, недавнє минуле та сучасне української економіки. – К.: Либідь, 1995. – 240 с. 9. Одинський І.П. Людина в системі сучасного суспільного виробництва // Актуальні питання клінічної та експериментальної медицини. – Чернівці: БДМА, 2003. – С.192-195. 10. Регионы Украины: поиск стратегии регионального развития. – Харьков, 1994. – 302 с. 11. Ръжов В. Мир, инновации и мы // Зеркало недели. – 2003. – №40. – С.8. 12. Тимошенко Ю. Перспективи трансформації власності в Україні // Економіка України. – 2003. – №10. – С. 10